

Sodišče: Višje sodišče v Ljubljani

Oddelek: Civilni oddelek

ECLI: ECLI:SI:VSLJ:2014:II.CP.1941.2014

Evidenčna številka: VSL0057169

Datum odločbe: 29.10.2014

Senat, sodnik posameznik: Majda Lušina (preds.), Brigita Markovič (poroč.), Majda Irt

Področje: PRAVO VREDNOSTNIH PAPIRJEV - OBLIGACIJSKO PRAVO

Institut: *menica* - original menice - poroštvena izjava

Zveza: ZM člen 16. OZ člen 1012.

Jedro

Terjatev iz menice je mogoče uveljaviti le ob predložitvi originala menice.

Za ustanovitev poročstva je potrebna poroštvena izjava, to je izjava poroka, da bo poravnal dolžnikovo obveznost. Izjava, da izroča menico kot porok in plačnik, ne zadošča.

Izrek

I. Pritožbi se ugodi in se sodba sodišča prve stopnje spremeni tako, da se sklep o izvršbi Okrajnega sodišča v Ljubljani VL 2241/2011 z dne 13. 1. 2011 razveljavi tudi v prvem in tretjem odstavku izreka ter se tožbeni zahtevki za plačilo 119.701,68 EUR z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 22. 12. 2010 dalje zavrne.

II. Tožeča stranka je dolžna toženi stranki povrniti 7.145,61 EUR pravnih stroškov, v 15 dneh, v primeru zamude z zakonskimi zamudnimi obrestmi, ki tečejo od prvega dne po poteku paricijskega roka dalje do plačila.

Obrazložitev

1. Sodišče prve stopnje je odločilo, da sklep o izvršbi Okrajnega sodišča v Ljubljani VL 2241/2011 z dne 13. 1. 2011 ostane v celoti v veljavi, tako da je tožena stranka dolžna tožeči stranki plačati 119.701,68 EUR z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 22. 12. 2010 dalje ter izvršilne stroške v višini 54,35 EUR z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 23. 1. 2011 dalje. Glede stroškov je odločilo, da je tožena stranka dolžna povrniti tožeči stranki 4.765,40 EUR s pripadki.

2. Zoper sodbo se po svojem pooblaščenju pravočasno pritožuje tožena stranka iz vseh pritožbenih razlogov po 338. členu Zakona o pravdnem postopku (v nadaljevanju ZPP) in sicer zaradi bistvenih kršitev določb pravnega postopka, zmotne in nepopolne ugotovitve dejanskega stanja ter napačne uporabe materialnega prava. Predlaga, da pritožbeno sodišče sodbo razveljavi (pravilno: spremeni) in izdani sklep o izvršbi razveljavi ter tožbeni zahtevek zavrne, oziroma podredno, da sodbo razveljavi in zadevo vrne sodišču prve stopnje v ponovno odločanje. Uvodoma opozarja, da se je zadeva začela z vložitvijo predloga za izvršbo na podlagi menice kot verodostojne listine. V nadaljnjem postopku, ki je sledil delni razveljavitvi sklepa o izvršbi, zato ni mogoče odločati o drugih podlagah (npr. iz temeljnega posla, poroštvene izjave ...), temveč zgolj o menici, o čemer se je izrekla tudi sodna praksa (zadeva VSL0053410). Sodišče je tako kar samo spremenilo temelj tožbenega zahtevka, s čemer je bistveno kršilo določbe pravnega postopka ter napačno uporabilo materialno pravo. V nadaljevanju graja zaključek sodbe, da je tožena stranka izdala menico. Eno osnovnih načel meničnega prava je načelo inkorporacije in prezentacije, kar pomeni, da mora upnik ko uveljavlja pravice iz nje, menico predložiti v originalu in ne zgolj fotokopijo, kot je bilo to v obravnavani zadevi. Za uspešno uveljavljanje tovrstnega zahtevka zato ne zadoščajo zgolj indici, na podlagi katerih je sodišče sklepalo, da obstoji *menica* tudi v originalu. Sicer pa menice tožena stranka ni izdala kot fizična oseba, saj je pred podpisom na menični izjavi in pooblastilu za unovčenje menice z dne 3.12.2008 izrecno navedeno, da se podpisuje kot pooblaščenec družbe. Napačno je tudi stališče sodišča, da je tožena stranka podala poroštveno izjavo, saj o poroštvu ni govora niti v Pogodbi št. 2008/1100 niti v sklenjenih aneksih, medtem ko se Menična izjava s pooblastilom za izpolnitev menice z dne 18.12.2008 nanaša zgolj na menico.

3. Tožeča stranka na pravilno vročeno pritožbo ni odgovorila.

4. Pritožba je utemeljena.

5. Zmotno je sicer pritožbeno stališče, da lahko sodišče v nadaljnjem postopku, po delni razveljavitvi sklepa o izvršbi, utemeljenost tožbenega zahtevka presoja le na podlagi menice, ki je bila temelj za izdajo sklepa o izvršbi na podlagi verodostojne listine. Takšno stališče je bilo v zadevi, na katero se sklicuje pritožba (VSL sodba in sklep II Cp 2178/2010), zavzeto glede na tamkajšnjo procesno situacijo, ko je tožnik postavil dva podredna tožbena zahtevka, primarnega na podlagi menice in podrednega na podlagi neupravičene obogatitve. Ker o slednjem sodišče ni odločilo in tožnik tudi ni predlagal izdaje dopolnilne sodbe, je bilo iz tega razloga obravnavanje omejeno le prvotno uveljavljeno podlago. Če se torej tožeča stranka tekom postopka sklicuje na poroštvo in za to navede potrebna dejstva, je sodišče dolžno presojati tožbeni zahtevek tudi na tej podlagi.

6. Iz razlogov izpodbijane sodbe, ki jih sodišče navaja v točkah 11 in 15 obrazložitve, je razvidno, da je bilo tožbenemu zahtevku za plačilo 119.701,68 EUR ugodeno na podlagi poroštvene zaveze tožene stranke. Podlage za plačilo torej ne predstavlja sporna *menica* z dne 21. 12. 2010, ki ji je sodišče pravilno odreklo učinke iz razloga, ker ni bila predložena v izvorniku (temveč le v fotokopiji – dokaz A2). Pritožbene navedbe v zvezi z obstojem menice se torej izkažejo kot pravno nepomembne.

7. Pritožba pa upravičeno graja stališče sodbe, da se je tožena stranka za vtoževani dolg zavezala kot porok, saj za takšen zaključek v trditvah strank in tudi v izvedenih dokazih ni podlage.

8. Po določilu 1012. člena Obligacijskega zakonika (v nadaljevanju OZ) poroštvo nastane s poroštveno pogodbo, s katero se porok zaveže, da bo izpolnil obveznost dolžnika, če ta tega ne bi storil. Pritožbeno sodišče ugotavlja, da tožeča stranka v postopku niti ni zatrjevala, da bi s toženo stranko sklenila dogovor o ustanovitvi poroštva, in tudi ne, za katero dolžnikovo obveznost naj bi bilo poroštvo dogovorjeno. Skopo je navedla le, da "je menična izjava hkrati tudi poroštvena izjava, tako da toženec odgovarja kot menični

zavezanec in kot porok" (vloga z dne 29. 5. 2012 na list. št. 53 spisa). Ker torej manjkajo že same trditve o tem, da je bilo poroštvo ustanovljeno (dogovorjeno), sodišče prve stopnje ni imelo podlage, da bi obstoj takšnega dogovora ugotavljalo na podlagi predloženih listin.

9. Iz Menične izjave in pooblastila za izpolnitev menice dne 18. 12. 2008 (priloga A3), na katero je svojo odločitev oprlo sodišče prve stopnje, tudi sicer ne izhaja poroštvena zaveza tožene stranke in so torej tovrstni pritožbeni očitki utemeljeni. V njej tožena stranka potrjuje le, "... da kot porok in plačnik izroča bianko menico za zavarovanje terjatev ..." ter "... da tožečo stranko pooblašča za izpolnitev menice ...". Izjava torej ne vsebuje zaveze tožene stranke, da bo izpolnila dolžnikovo obveznost, kar pa je bistvo poroštvene izjave. Navedba, da menico izroča "kot porok in plačnik", za veljavno ustanovitev poroštva tako ne zadošča.

10. Sodišče prve stopnje je torej napačno presodilo vsebino listine, svojo odločitev o obstoju poroštva pa je oprlo izključno na ta dokaz. Pritožbeno sodišče je zato na podlagi druge alineje 358. člena ZPP pritožbi ugodilo in izpodbijano sodbo ustrezno spremenilo, tako da je izdani sklep o izvršbi v prvem in tretjem odstavku izreka razveljavilo ter tožbeni zahtevek zavrnilo, saj je ugotovilo, da ni podlage za toženčevo obveznost plačila.

11. Ker je pritožba utemeljena že iz zgoraj pojasnjene razloga, pritožbeno sodišče na ostale pritožbene očitke ne odgovarja, saj na odločitev ne vplivajo (prvi odstavek 360. člena ZPP).

12. Odločitev o stroških postopka temelji na določbi prvega odstavka 154., 155. in 165. člena ZPP. Tožena stranka je v postopku v celoti uspela, zato je upravičena do povrnitve nastalih stroškov. Te je pritožbeno sodišče odmerilo v skladu z veljavnim Zakonom o sodnih taksah (ZST-1) ter Zakonom o odvetniški tarifi (ZOdvT) in znašajo za postopek na obeh stopnjah skupaj 7.145,61 EUR. Tako odmerjeni stroški zajemajo 1.222,00 EUR nagrade za postopek (tar. št. 3100), 1.128,00 EUR nagrade za narok (tar. št. 3102), pavšalni znesek 20,00 EUR za materialne stroške (tar. št. 6002), 114,70 EUR kilometrine na relaciji M. – K. – M. (tar. št. 6003), vse povečano za 22% DDV, ter sodno takso 40,00 EUR in 100,00 EUR za postopek izvršbe, nadalje 1.504,00 EUR nagrade za pritožbeni postopek (tar. št. 3210), pavšalni znesek 20,00 EUR za materialne stroške (tar. št. 6002), oboje povečano za 22% DDV ter 2.115,00 EUR sodne takse za pritožbo. Toženec do priglašene nagrade za sestavo ugovora (po tar. št. 3468) in za sestavo pritožbe (po tar. št. 3468) ni upravičen, saj se nagrada za postopek izvršbe všteje v nagrado za nadaljnji pravdni postopek (tar. št. 3100).

Datum zadnje spremembe: 31.03.2015